

Activitats per a la Xarxa d'Escoles Associades de la UNESCO d'Andorra

Curs 2023-2024

Govern d'Andorra

SUMARI

Patrimoni	p. 3
Ciències socials	p. 9
Sostenibilitat i medi ambient	p. 13
Dies internacionals i mundials	p. 21
Exposicions	p. 29
Setmana de la ciència	p. 41

Activitats per a la Xarxa d'Escoles Associades de la UNESCO d'Andorra

XERRADES
I TALLERS

Patrimoni

Les Festes del foc del solstici d'estiu als Pirineus, inscrites a la Llista del patrimoni cultural immaterial de la humanitat, explicades als joves

Aquesta xerrada s'emmarca en la difusió de la cremada de falles al país, que des del 2015 són patrimoni cultural immaterial de la humanitat gràcies a la candidatura multinacional "Les Festes del foc del solstici d'estiu dels Pirineus", presentada conjuntament per 63 pobles d'Andorra, Aragó, Aran, Catalunya i Occitània.

La xerrada combina l'explicació oral amb els recursos multimèdia de què disposa la comunitat fallaire, ja siguin en línia o en arxius propis, amb l'objectiu de descriure d'una manera amena i visual com se celebra la festa a Andorra.

També es mostren els elements característics de la festa i la seva evolució al llarg dels darrers anys, com són les falles –tant la tradicional, elaborada amb pela de bec, com la que es crema avui en dia, feta de paper de pasta de pi, així com les falles de llum dels nens–; les capes que duen els fallaires, d'un color diferent segons el col·lectiu; o les figures i les expressions representatives de la festa, com són el fallaire major o el bateig de foc.

Finalment, s'emmarca la cremada de falles en el context pirinenc.

Albert Roig, periodista i fallaire, membre de la Taula Nacional de Fallaires de les Valls d'Andorra i de la Junta de l'Associació Fallaires d'Andorra la Vella

50 minuts
Tercer trimestre

Segona ensenyança
i formació professional

La transhumància, una pràctica ancestral molt viva

S'explicaran les dos eines principals de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, una d'àmbit nacional i l'altra d'àmbit internacional: l'Inventari general del patrimoni cultural i la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial aprovada per la UNESCO l'any 2003.

La xerrada té com a finalitat donar a conèixer la pràctica de la transhumància a Andorra. L'agricultura i la ramaderia han estat les principals activitats econòmiques d'Andorra des de temps immemorials fins a la meitat del segle passat. El desenvolupament d'aquestes activitats estava estretament relacionat amb els cicles naturals propis d'un territori de muntanya ubicat al bell mig de la serralada dels Pirineus.

Es donarà a conèixer tant la pràctica pròpiament dita, posant en relleu l'activitat ramadera al país, com el llegat cultural associat: patrimoni arquitectònic i patrimoni immaterial.

La sessió finalitzarà plantejant un cas pràctic per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.

L'exposició teòrica tindrà una durada aproximada de 30 minuts i la part pràctica durarà 20 minuts.

Eva Arasa, tècnica de l'Àrea de Patrimoni Cultural del Departament de Patrimoni Cultural i de l'Arxiu d'Etnografia

50 minuts

Segona ensenyança i formació professional

L'Inventari general del Departament de Patrimoni Cultural, els béns més rellevants d'Andorra

La xerrada té com a finalitat donar a conèixer els béns més rellevants que integren el patrimoni cultural d'Andorra mitjançant la presentació de l'Inventari general.

Què ofereix la xerrada?

- Coneixements sobre els béns més rellevants del patrimoni cultural d'Andorra.
- Sensibilització sobre la importància del patrimoni cultural.

L'Inventari general del patrimoni cultural és l'eina que aglutina tots els béns materials i immaterials relacionats amb la història o la cultura d'Andorra els quals, pels seus valors històrics, artístics, arqueològics, etnològics, arquitectònics, científics..., tenen interès patrimonial i cal que siguin conservats i transmesos a les generacions futures, i la Llei 9/2003 del Patrimoni Cultural n'estableix la seva protecció.

L'Inventari es revisa i s'amplia d'acord amb els canvis històrics i socials de cada moment, de la mateixa manera que ho fa el concepte de patrimoni cultural.

La fitxa d'inventari conté la identificació de cada bé, la seva descripció, les intervencions realitzades, les proteccions, les fonts consultades i la documentació associada amb l'objectiu d'esdevenir l'eina que faciliti l'estudi i la difusió de tots els béns que l'integren.

Àrea de Béns Immobles
del Departament
de Patrimoni Cultural

50 minuts

Segona ensenyança
i formació professional

La pedra seca, patrimoni immaterial de la humanitat

La tècnica constructiva de la pedra en sec, o pedra seca, utilitza com a material bàsic i únic la pedra. Algunes construccions d'aquest tipus es complementen amb altres elements, com fusta, branques, terra, herba o gespa. La característica essencial és que per construir aquestes edificacions no s'empra cap mena de morter.

La utilització de construccions en pedra seca en el paisatge de les Valls d'Andorra està relacionada principalment amb les necessitats generades per dos activitats econòmiques concretes: l'agricultura i la ramaderia, a les quals cal afegir alguna altra activitat com el carboneig, l'obtenció de calç i el seu ús en les xarxes de comunicació a peu, els camins.

En general són construccions austeres i funcionals on es buscava més la resolució d'una necessitat pràctica que l'estètica i en els acabats es prioritzava la recerca de la resistència. El treball resultant era de més o menys qualitat segons el domini de la tècnica o la disponibilitat dels materials.

Aquestes construccions, tot i el seu caràcter humil, que les fa quasi bé invisibles, formen part del nostre patrimoni i constitueixen un testimoni material de la història econòmica del país així com de les formes de vida dels seus habitants i del domini de determinades tècniques constructives.

Àrea de Béns Immobles del
Departament de Patrimoni
Cultural

50 minuts

Segona ensenyança,
batxillerat i formació
professional

A Andorra fem l'ossa

La xerrada fa un repàs a la simbologia, la història i l'evolució de la festa: comença amb el primer document escrit del qual es té coneixement i també amb el primer document gràfic, que és de principis de segle passat, i arriba fins als nostres dies.

Les Festes de l'Ossa d'Andorra, agermanades amb les Festes de l'os de l'Alt Vallespir que se celebren a Arles, Prats de Molló i Sant Llorenç de Cerdans, formen part del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO des del novembre del 2022. El Govern d'Andorra les va incloure a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra com a bé immaterial i han estat declarades festes d'interès cultural.

Encamp, amb el ball de l'Ossa, i Ordino, amb la farsa de L'última ossa, són les dos parròquies d'Andorra que mantenen aquesta tradició ancestral vinculada a l'estat de letargia de l'os quan entra a l'hivern i que simbolitza la relació de l'home amb la natura.

Són dos representacions populars que formen part del calendari festiu andorrà i de les quals es desconeix l'origen, però que romanen molt arrelades entre el poble. Els protagonistes de la festa representen l'Andorra agrícola i ramadera d'antany i la representació està farcida de crítica i diàlegs burlescos.

Albert Roig, periodista, estudiós de les tradicions i el patrimoni immaterial, autor de diferents treballs de recerca sobre la cultura popular i membre de l'Associació de la Cultura Popular d'Ordino

50 minuts

Segona ensenyança i formació professional

Activitats per a la Xarxa d'Escoles Associades de la UNESCO d'Andorra

XERRADES
I TALLERS

Ciències socials

Els refugiats al món.

Les grans crisis migratòries actuals

En aquesta xerrada es proposa tractar el tema dels refugiats i introduir, mitjançant els diferents materials pedagògics, alguns conceptes com el desplaçament forçat, la migració (regular, irregular, econòmica i laboral), el refugiat, la demanda d'asil, la integració, l'expulsió, la no-devolució, el reassestament, el concepte de menor no acompanyat i el tràfic d'éssers humans.

El món afronta actualment diverses crisis migratòries, la més greu i mediàtica de les quals és la crisi de refugiats que fugen de la guerra civil. Andorra es va comprometre, el setembre del 2015, a acollir un grup de refugiats que van arribar al país.

Actualment Andorra acull persones provinents de Síria i d'Ucraïna.

Ministeri d'Afers Exteriors

50 minuts

Segona ensenyança
i formació professional

Xerrades amb Nadia Ghulam

Gràcies a una ONG va sortir de l'Afganistan per poder ser operada de les ferides d'una bomba que va caure a casa seva i per les quals va estar ingressada dos anys en un hospital afganès. Després, per tirar endavant la família, durant deu anys va haver de suplantar la identitat del seu germà gran mort. Ara és una dona lliure, però no al seu país.

Ha publicat cinc llibres: *El secret del meu turbant*, el 2010; *Contes que em van curar*, el 2014, *La primera estrella del vespre*, el 2016, *El llenyataire de Kabul*, el 2020 i *Somiant la pau*, el 2022.

Aquella nena afganesa que es va fer passar per un noi durant deu anys per poder tenir els drets que com a dona li negaven, viu a Badalona des d'en fa disset. El seu objectiu vital és ajudar les dones del seu país perquè puguin seguir estudiant i per aconseguir que esdevinguin «agents per la pau» per multiplicar-se en un Afganistan que torna a estar sota poder talibà.

Nadia Ghulam, escriptora i treballadora social

50 minuts
Maig 2024

Segona ensenyança
i formació professional

Emprendre de manera socialment responsable és possible. Fem-ho!

Al llarg del taller, es debatran quines han de ser les característiques que ha de tenir un projecte d'emprenedoria social amb l'objectiu d'acabar la sessió amb una idea que, si escaigués, es pogués portar a la pràctica en el món real.

Si bé les empreses sempre busquen maximitzar el seu benefici, cada vegada més els nous emprenedors incorporen la responsabilitat social en el seu projecte des del moment zero i arriben a crear empreses socials en què els resultats no es basen ni es mesuren exclusivament en beneficis econòmics, sinó també l'impacte en la societat que els envolta.

Hi ha moltes maneres d'emprendre, també en els casos d'emprenedoria social. Durant el taller es posarà en comú què és l'emprenedoria social i quines són les diferències amb l'emprenedoria empresarial i les ONG. A través d'exemples de casos d'èxit propers, arribarem a una definició consensuada entre els participants al taller de què representa emprendre amb perspectiva social.

Marta Alberch, fundadora-directora d'Andropia, projectes amb impacte social

50 minuts

Segona ensenyança i formació professional

Activitats per a la Xarxa d'Escoles Associades de la UNESCO d'Andorra

XERRADES
I TALLERS

Sostenibilitat i
medi ambient

De la selva al teu mòbil

Durant la xerrada es parlarà del coltan, de què és i per a què s'utilitza, quins conflictes genera extraure'l en països com la República Democràtica del Congo, de quina manera algunes organitzacions (com l'Institut Jane Goodall i Coopera) intenten mitigar aquest problema i, sobretot, quin paper tenim tots nosaltres com a consumidors d'aquests productes per poder disminuir l'exploració d'aquest mineral.

En un entorn en què la tecnologia avança molt de pressa, cal reflexionar sobre les conseqüències que els avenços tenen en el nostre planeta des del punt de vista mediambiental, però també socioeconòmic. En l'àmbit educatiu s'introdueixen, cada vegada més, noves eines que contenen coltan, un material que, més enllà de les nostres fronteres, genera greus conflictes mediambientals i fins i tot armats. És important sensibilitzar els alumnes en aquests temes perquè puguin prendre decisions responsables en relació amb el medi ambient.

Més enllà d'explicar les conseqüències negatives de les activitats derivades de la societat de consum en què vivim, es pretén empoderar els joves i que entenguin que poden millorar el planeta, de mica en mica i amb molt d'esforç.

Victòria Ticó, professora de ciències físiques i de la natura de l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Encamp

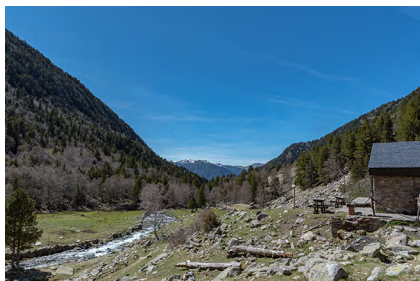

50 minuts
Dilluns de 15 a 17 h i
dimecres de 10 a 13 h

Segona ensenyança
i formació professional

La Vall del Madriu-Perafita-Claror, patrimoni mundial, explicada als joves

L'objectiu és donar a conèixer als joves aquesta vall, patrimoni mundial, que avui dia encara és una gran desconeguda.

La Vall del Madriu-Perafita-Claror va ser declarada patrimoni de la humanitat l'any 2004, en la categoria de paisatge cultural. Per què? Què vol dir? Què representa?

La xerrada intenta contestar a aquestes preguntes, i comença amb una breu explicació de què són la UNESCO, el Comitè i la Llista del patrimoni mundial, i quina és la seva importància.

Seguidament, es presenta la Vall i els seus valors patrimonials, tant culturals com naturals, que li han valgut aquest reconeixement mundial i aquesta catalogació, que no és altra que el fet de ser el resultat de l'acció combinada de l'home i de la natura.

Vall del
Madriu-Perafita-Claror

Ana Rodríguez,
treballadora de la vall
del Madriu-Perafita-Claror

50 minuts

Segona ensenyança
i formació professional

El canvi climàtic

Els impactes del canvi climàtic se senten arreu i tenen unes conseqüències reals sobre la vida de les persones.

El mes de setembre del 2019 es va celebrar la Cimera per l'acció climàtica de les Nacions Unides, en la qual Andorra també hi va participar.

Si la Cimera per l'acció climàtica es va obrir amb l'impacte de les paraules contundents de l'activista sueca Greta Thunberg –que va advertir que hi ha un canvi imparable liderat per la seva generació i va acusar els líders mundials d'apartar la mirada davant d'una crisi que ens encamina a una “extinció massiva”–, la jornada es va tancar amb un optimisme contingut i amb l'anunci del compromís de 77 països, molts del món industrialitzat, per aconseguir reduir a zero les emissions de diòxid de carboni per al 2050, així com la intenció d'uns altres 70 d'incrementar els seus compromisos per al 2020.

En aquesta xerrada es parlarà del fenomen del canvi climàtic i de què és realment. Observarem les dades que s'obtenen dels estudis científics i on les podem anar a cercar. Comentarem quines poden ser les conseqüències del canvi que s'està produint i quines afectacions tindrà.

**ANDORRA
RECERCA +
INNOVACIÓ**

**Montse Brugulat, tècnica
pedagògica d'Andorra Recerca +
Innovació**

**50 minuts
Tercer trimestre**

**Segona ensenyança
i formació professional**

Dieta mediterrània: el patrimoni a taula

El taller s'emmarca en la temàtica de la dieta mediterrània com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO i en la importància que té en la salut de les persones.

La dieta mediterrània és l'expressió d'un paisatge, d'una història i d'uns hàbits d'estil de vida i culinaris compartits pels pobles de la Mediterrània. La dieta mediterrània constitueix un patrimoni enorme que cal transmetre a les noves generacions.

La dieta mediterrània és un dels patrons alimentaris més saludables, amb un consum alt de fruita, verdura, llegums, fruita seca i greixos saludables i amb un gran efecte positiu en la salut. A més, l'estil de vida mediterrani es caracteritza per la influència dels aliments de temporada i de proximitat, amb una activitat física regular que també afavoreix un estat de salut òptim.

S'identifiquen els grups d'aliments característics de la dieta mediterrània, així com les seves propietats per a la salut. També es tracten transversalment altres conceptes de la dieta mediterrània, com la temporalitat dels aliments, el respecte per la natura i el medi natural, el comerç d'espècies i d'aliments entre els pobles de la Mediterrània, així com la importància d'un estil de vida actiu. Es donen idees senzilles per posar-ho en pràctica i per transmetre-ho de l'aula a casa.

Berta Jiménez, diplomada en nutrició i dietètica

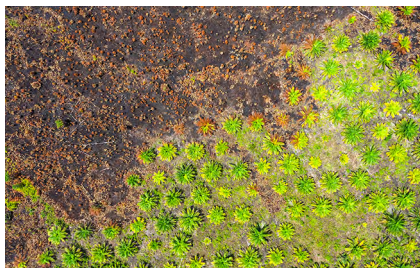

50 minuts

Es pot adaptar al centre educatiu així com a l'edat i a la llengua dels alumnes

Oli de palma, el malson dels ecosistemes

La destrucció forestal, els orangutans en perill d'extinció i els perills per a la salut són alguns dels problemes que es deriven de l'ús d'aquesta substància. Aleshores... per què es continua utilitzant? En aquesta xerrada interactiva, s'investiga quins productes en contenen o n'amaguen, d'on prové i si existeixen solucions o alternatives.

L'oli de palma és un oli vegetal que s'obté del fruit d'un tipus de palmera anomenada *Elaeis guineensis*. Ric en vitamines A i E, s'ha fet servir des de temps immemorials per cuinar. Avui en dia, però, forma part de bona part dels aliments processats que consumim cada dia, com ara gelats, galetes, snacks, margarines, pizzes, postres preparades... Per què? Doncs perquè conté greixos molt saturats, fet que aporta gust i textura als aliments i fa que tinguin més consistència i es conservin durant més temps. També el trobem en productes d'higiene, com el sabó, els cosmètics i el biodièsel. El 90% de la producció mundial d'oli de palma prové de Malàisia i Indonèsia, on es talen grans zones boscoses, amb l'impacte ambiental i social que això comporta. Els boscos tropicals absorbeixen bona part de les emissions de CO₂, són ecosistemes plens de biodiversitat i moltes poblacions locals depenen dels seus recursos. La seva desaparició fa, doncs, més difícil la lluita contra el canvi climàtic, a més de comportar una important pèrdua de biodiversitat, fam i desplaçaments de la població.

Victòria Ticó, professora de ciències físiques i de la natura de l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Encamp

50 minuts
Dilluns de 15 a 17 h i
dimecres de 10 a 13 h

Segona ensenyança i formació professional

"Fashion victims": la indústria tèxtil i el seu impacte en el medi ambient

Animarem els alumnes a **emprendre accions individuals i col·lectives responsables per reduir l'impacte negatiu de la indústria tèxtil en el medi ambient i promoure una moda més sostenible.**

En aquesta xerrada s'analitza el greu impacte que té la indústria tèxtil en el medi ambient, des de la producció de fibres fins al consum i el rebuig de peces de roba. Destaquem com la indústria tèxtil és una de les indústries més contaminants del món, amb la contaminació de l'aigua, l'emissió de gasos d'efecte hivernacle i l'acumulació de residus.

A més, s'aborda com les botigues de roba difonen sovint informació enganyosa sobre el reciclatge de les peces de roba, afirmant que es reciclen quan en realitat la major part acaba en abocadors o incineradors.

Posarem èmfasi en la necessitat d'adoptar pràctiques més sostenibles en la indústria tèxtil, com la reducció de l'ús de recursos, la promoció de la reutilització i el reciclatge efectiu, i la conscienciació del consumidor.

Victòria Ticó, professora de ciències físiques i de la natura de l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Encamp

50 minuts
Dilluns de 15 a 17 h i
dimecres de 10 a 13 h

Segona ensenyança i formació professional

Activitats per a la Xarxa d'Escoles Associades de la UNESCO d'Andorra

XERRADES
I TALLERS

Dies internacionals
i mundials

Dia mundial de la ràdio (13 de febrer)

“El podcast, la ràdio reinventada”

Us proposem de preparar un programa en podcàsting als estudis d'Andorra Televisió.

Ha quedat desfasada, la ràdio? Està enterrat, aquest mitjà que va entrar a les nostres llars fa gairebé un segle? Ni de bon tros. Certament, el transistor d'antany ja ha passat a la història. Escoltar la ràdio en directe, amb l'orella enganxada a l'aparell, ja no es fa. La ràdio ha començat la seva transformació digital, i ara s'escolta tant com abans, si no més, a través del telèfon mòbil o l'ordinador i produeix programes disponibles sota demanda –els podcasts– que han contribuït a reinventar-la sobre manera. L'oient també ha evolucionat: abans era passiu darrere del seu dispositiu; ara pot intervenir durant els programes o, fins i tot, contribuir a la programació expressant-se a través de les xarxes socials. És un mitjà diferent, però ben viu, que celebra la seva jornada el 13 de febrer de cada any, durant el Dia mundial de la ràdio.

RTVA

Ràdio i Televisió d'Andorra, SA

Jean-Michel Armengol,
secretari general de la Comissió
Nacional Andorrana per a la
UNESCO, animador de ràdio

30 minuts
Setmana del 13 al 17
de febrer del 2024

Segona ensenyança
i formació professional

Dia internacional contra la discriminació racial (22 de març)

Martin Luther King, activista pels drets humans i els drets cívics universals i un símbol de la protesta no violenta

En aquesta xerrada s'explica com el seu combat per la igualtat en els drets cívics és encara de vital importància per combatre les desigualtats.

Als anys 1960 als Estats Units, la segregació racial és molt punyent. És més, als estats del sud està institucionalitzada. Els blancs i els negres viuen en universos paral·lels. No es poden tocar, no es poden mesclar, no es poden unir, no es poden compartir res. Els blancs manen i els negres han d'acatar. Han d'obeir i acceptar tot el que els dicta la comunitat blanca. La Guerra de Secessió, guanyada pels estats del nord, ja és història. Ja fa 100 anys. Però les mentalitats no han canviat. Tampoc no s'han modificat les maneres de pensar racistes, ni les maneres de fer discriminatòries. I les lleis i les normes obertament racistes regnen amb tota impunitat en tots els estats del sud dels Estats Units; a Geòrgia, a Tennessee, a les Carolines, a Alabama...

En aquest context, un jove pastor protestant de l'església baptista, Martin Luther King, testimoni de moltíssimes violacions dels drets humans de la comunitat blanca envers la negra, aixeca la veu.

Meritxell Mateu,
professora de ciències socials i
historiadora

50 minuts
Dilluns i dimarts a partir
de les 12.30 h.

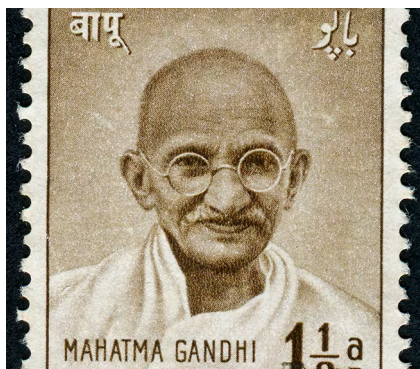

Segona ensenyança
i formació professional

Llengües: català, espanyol i francès

Dia Internacional dels drets humans (15 de desembre)

Escrits, accions i un llapis per canviar el món

Els objectius del taller són:

- Conèixer la reivindicació de la descolonització amb la no-violència per part de Mahatma Gandhi a partir del seu llibre *India of my dreams* (1947).
- Adquirir consciència de la necessitat de defensar les conviccions, les idees de llibertat i de justícia des d'una perspectiva de la no-violència.

Taller basat en la biografia i les accions de Mahatma Gandhi amb referències al seu llibre *India of my dreams* (1947).

Es fa una presentació dinàmica i participativa d'elements biogràfics de Gandhi amb les aportacions dels seus amics propers i descendents i s'hi inclouen referències al seu llibre a partir de recursos molt diversos: textos, documents, fotografies, audiovisuals, música i objectes.

Es clou amb una anàlisi dels problemes plantejats i un debat mentre s'elabora un plafó commemoratiu (Gandhi va ser assassinat, el 30 de gener de 1947).

Meritxell Mateu, professora de ciències socials i historiadora

50 minuts
Dilluns i dimarts a partir
de les 12.30 h.

Segona ensenyança
i formació professional

Llengües: català, espanyol i francès

Dia Internacional de Commemoració de l'Holocaust (27 de gener)

Comprometem-nos a no deixar de recordar

En aquest Dia Internacional, comprometem-nos a no deixar de recordar: els ho devem a les víctimes de l'Holocaust, als supervivents i a les generacions posteriors.

Cada any, al voltant del 27 de gener, la UNESCO ret tribut a la memòria de les víctimes de l'Holocaust i ratifica el seu compromís de lluitar contra l'antisemitisme, el racisme i qualsevol altra forma d'intolerància que pugui conduir a actes violents contra determinats grups humans.

El 27 de gener es commemora l'alliberament el 1945 per les tropes soviètiques del camp de concentració i extermini nazi d'Auschwitz-Birkenau. Aquesta data va ser oficialment proclamada, el novembre de 2005, Dia Internacional en Memòria de les Víctimes de l' Holocaust. Mantenir viva la memòria de l'Holocaust suposa complir un deure universal, un deure humà, que és la raó de ser de la UNESCO: desarrelar l'odi, construir la pau i protegir així la humanitat.

Meritxell Mateu, professora de ciències socials i historiadora

50 minuts
Dilluns i dimarts a partir de les 12.30 h.

Segona ensenyança i formació professional

Llengües: català, espanyol i francès

Dia internacional de les muntanyes (11 de desembre)

“A vegades els somnis es fan realitat”

Els dos alpinistes van intentar a la primavera del 2023 fer l'ascensió sense oxigen al Kanchenjunga (8.586 m), que és la tercera muntanya més alta del món darrere de l'Everest i el K2.

Pensen que a la muntanya no només hi hem de buscar el nostre propi benefici en forma d'esport. També necessitem incorporar de manera urgent una nova perspectiva de respecte al medi ambient.

Domènec (Domi) va néixer a Sant Julià de Lòria el 26 de gener de 1981. L'afició per la muntanya va ser gradual i a l'edat de 29 anys va començar a dedicar-se a l'alpinisme. El 2013 es converteix en el primer andorrà a fer el cim de l'Everest (8.848 m), la muntanya més alta del món. El 2017 va aconseguir trepitjar el cim nord del Makalu (8.463 m). El 2018, en una expedició en solitari sense oxigen suplementari ni xerpes, va aconseguir coronar la sisena muntanya més alta del món, el Cho Oyu (8.201 m). El 2019 va coronar el Manaslu (8.156 m) i el 2022, el Lhotse (8.516 m), la quarta muntanya més alta del món, situada al massís de l'Himàlaia.

Gonzalo Fernández va néixer a Galícia però viu a Andorra des dels 6 anys. No té bandera, ell diu que és del Pirineu en tots els seus vessants. L'alpinista va fer el 2022 el seu primer vuitmil al Gasherbrum II (8.035 m), la tretzena muntanya més alta del món, sense oxigen ni xerpes.

**Domi Trastoy i
Gonzalo Fernández, alpinistes**

**50 minuts.
Setmana de l'11 al 15
de desembre**

**Segona ensenyança
i formació professional**

Dia Mundial de la Poesia (21 de març)

Pels camins poètics de la natura

A partir del recital, per part de l'autor, de poemes d'ell mateix i d'altres autors de referència, s'introduirà els assistents al taller en una proposta poètica, literària i artística que sorgeix d'una concepció concreta de la natura.

Tot mostrant les possibilitats dels llenguatges poètics i dels imaginaris, es proposa una reflexió participativa sobre la natura, com a tema i fons de la inspiració poètica, així com de la poeticitat de les expressions de la Terra.

Atenent la realitat ecològica, geogràfica i històrica del Pirineu, en la reflexió s'aprofundeix en els sentiments de pertinença a la natura, duent, per mitjà de la poesia, la consciència a les nostres relacions amb el vivent.

Gràcies a l'abstracció i les imatges naturals dels llenguatges artístics, i amb suport audiovisual, sensibilitzarem sobre la importància de la lectura, de saber llegir poesia i, més àmpliament, reclamarem l'atenció del jovent que es vulguin cultivar a través la natura com a estímul i motivació.

Arnau Oorbitg, poeta i pastor

50 minuts

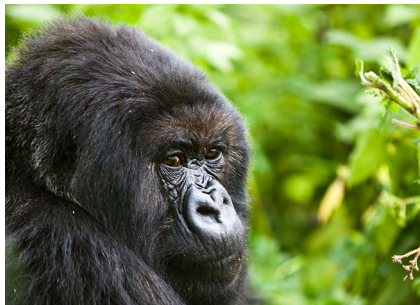
Segona ensenyança
i formació professional

Activitats per a la Xarxa d'Escoles Associades de la UNESCO d'Andorra

EXPOSICIONS

Sur la piste des grands singes

Temes de cada plafó: Sobre la pista dels grans simis; Espècies de grans simis (dos plafons); Una espècie molt gran de primats; Un bosc ple de vida; El treball del primatòleg; Viure junts; El menú dels grans simis; Acròbata o terra a terra; Comuniquen; A la recerca de l'acompanyant; Heu dit cultura animal?; Quin futur per als grans simis; Bosc tropical: en vies de desaparició; La cara amagada del nostre consum.

Els grans primats són els nostres parents més propers. Però, què en sabem, de la seva vida al bosc tropical?

Nombroses espècies vegetals i animals viuen al bosc tropical. Els científics estimen que conté més de la meitat de la biodiversitat mundial.

Els grans simis són primats socials. Quan es viu en societat cal fer-se entendre entre els congèneres. Per fer-ho, els grans simis disposen d'un ventall de crits, de gestos i d'expressions facials per comunicar-se i per expressar les seves emocions.

Davant de la desaparició del bosc tropical i del perill que això representa per a la seva supervivència, també podem actuar tots junts!

Petits canvis en el nostre consum poden fer molt pel bosc tropical i pels grans primats, si tothom s'hi posa!

Ho descobrirem en aquesta exposició.

+info

interescolars.gov@andorra.ad

15 plafons
(100 x 200 cm) en pantalla
enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional
enrotllable

Al juny, falles!

Els plafons:

Al juny falles; Recerca de l'argolla; Taller de falla actual; Bateig de foc; Fallaires de llum; Cremada de falles (1/2).

La cremada de falles és una festa tradicional i popular que se celebra el 23 de juny, la nit de Sant Joan. En aquesta festa els participants fan un falla, l'encenen, l'agiten i la fan giravoltar vertiginosament fins que creen grans boles de foc.

Els orígens de la festa són immemorials i el seu significat gira a l'entorn de l'element del foc, un element purificador que coincideix amb l'època de l'any –el solstici d'estiu– que simbolitza la plenitud de la vida amb els fruits que ens dona la terra.

Antigament, les falles les feien rodar els nens al voltant de les fogueres que la nit de Sant Joan s'encenien a les places de tots els pobles i barris.

La tradició es va anar perdent a mitjan segle XX. Va quedar en vies d'extinció i es té coneixement que només es cremaven falles en un parell de llocs de manera íntima i familiar. Des que es va recuperar la tradició, a finals dels anys vuitanta, cremar falles ha passat a ser cosa de grans. Els fallaires fan rodar les falles al llarg d'un recorregut per carrers i places del centre històric d'Andorra la Vella que finalitza a la plaça Guillemó amb l'encesa de la foguera de Sant Joan amb les mateixes falles.

Realització: Associació de Fallaires d'Andorra la Vella, Govern d'Andorra i Comissió Nacional de la UNESCO

+info

Descarregueu-vos
els plafons

8 plafons
(100 x 150 cm) en pantalla
enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Tous migrants

La mostra explica el recorregut complicat dels immigrants a través de dibuixos de premsa d'arreu del món. Des de les raons per les quals marxen dels seus països d'origen fins als processos d'integració en un món nou, passant pels obstacles que es troben en el viatge.

Els plafons:

Tots immigrants; Per què marxar? El dolor de l'exili; La carrera d'obstacles; El preu que s'ha de pagar; Murs i fronteres (dos plafons); Camp d'infortuni; Papers, si us plau!; Una nova vida; La por de l'altre; Trenquem els prejudicis (1/2).

+info

Descarregueu-vos
els plafons

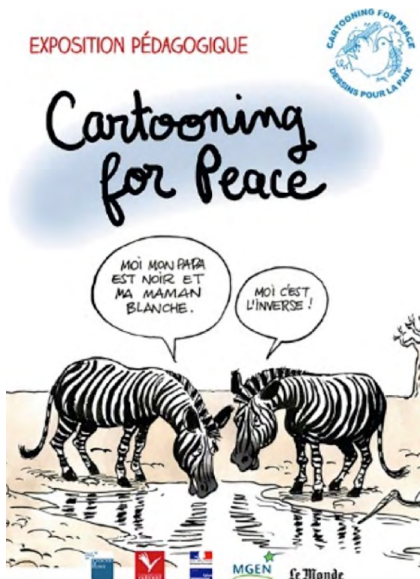

13 plafons
en francès (100 x 200 cm)
en pantalla enrol·lable

Segona ensenyança
i formació professional

Dessins pour la paix

Cartooning for Peace és una associació fundada l'any 2006 per Kofi Annan i Plantu, formada per una xarxa de dissenyadors compromesos que lluiten amb humor pel respecte de les cultures i de les llibertats i proposen als centres escolars exposicions i activitats sobre la llibertat d'expressió.

L'objectiu de l'exposició és proposar als alumnes i als professors un lot "clau en mà" (exposició i dossier pedagògic per analitzar a classe el rol del dibuix de premsa i de la llibertat d'expressió) per treballar i dialogar al voltant d'onze temàtiques.

Els plafons:

Què és el dibuix de premsa; La llibertat d'expressió; Podem riure de tot? Dibuix i religió; La censura; El rol d'Internet; El racisme; El Pròxim Orient; Els infants en els conflictes; El drets de les dones; Salvem el planeta.

+info

Descarregueu-vos
els plafons

11 plafons
en francès (100 x 200 cm)
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Dessine-moi l'écologie

Els plafons:

L'ecologia per fer bonic?; Un planeta, amb o sense glaçons?; Catàstrofes, no tan naturals; Migracions climàtiques; Biodiversitat. Pagueu en espècies?; Pol·lució a tots els pisos; Residus. Res per deixar-se endur; Amb o sense salut?; En geopolítica, també és calent; Motor... Acció!

El nostre planeta i, per tant, totes les espècies vives corren un perill real. L'emergència ecològica és tan evident que ja no podem ignorar-la. L'últim informe del Grup Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC) és alarmant: l'augment de les temperatures per sobre dels 1,5 °C tindrà conseqüències molt greus sobre el clima, les espècies, etc. L'evidència és palpable, i els escèptics climàtics aviat es quedaran sense arguments. Onades de calor sense precedents, sequeres mortals, glaceres que es fonen, multiplicació dels desastres naturals... L'escalfament global és el repte principal de la nostra generació. S'hi afegeixen tots els problemes relacionats amb la contaminació, l'escassetat de l'aigua, l'ús de pesticides a la indústria alimentària... La nostra salut i la nostra supervivència estan en joc! És l'hora d'actuar.

+info

Descarregueu-vos
els plafons

11 plafons
en francès (100 x 200 cm)
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

La pedra seca a Andorra

El **s** **plafons**: **A** **què** **ens** **referim** **quan** **parlem** **de** **pedra** **seca**? **Les** **estructures** **relacionades** **amb** **l'agricultura**; **Les** **estructures** **relacionades** **amb** **la** **ramaderia**. **Altres** **oficis** **tradicionals** **que** **han** **fet** **ús** **de** **la** **pedra** **seca**; **Patrimoni** **cultural** **immaterial** **de** **la** **humanitat** **(1/2)**.

Les construccions de pedra seca són molt presents en els paisatges andorrans: feixes que modelen les muntanyes, camins empedrats, parets de tanca que delimiten les zones de pastura, orris..., testimonien la necessitat d'adequar els espais per a l'agricultura i la ramaderia, activitats en què històricament es basava l'economia d'Andorra.

Aquesta tècnica sostenible –actualment en desús– aprofita els materials de l'entorn i s'integra en el paisatge. Per això ha esdevingut una construcció molt valorada, que es va recuperant i posant en valor.

Des que l'any 2018, la UNESCO reconegués el coneixement i la tècnica de la pedra seca com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat, la pedra seca ha esdevingut clau per preservar els paisatges històrics amb qualitat.

+info

Descarregueu-vos
els plafons

7 plafons de 85 x 200cm
en pantalla enrollable

Segona ensenyança
i formació professional

Neandertal

Els plafons: Neandertal; L'exposició; Una jornada (I, II); Els primers descobriments; Tot en múscul; Adorns i pigments; El temps de tota la vida; En altres llocs del món? El temps d'una espècie; Hipòtesi de la desaparició; Neandertals vistos per artistes.

Considerat durant molt de temps un ésser primitiu, l'home de Neandertal és reconegut com un humà.

Amb el suport de gràfics acolorits i il·lustrats, l'exposició explora diversos temes sobre com vivia l'home de Neandertal; com era; quines foren les seves pràctiques culturals; quin va ser el grau d'encreuament amb l'Homo sapiens; quines van ser les causes de la seva extinció...

**MUSÉE
DE L'HOMME**

+info

interescolars.gov@andorra.ad

11 plafons de 85 x 200 cm
en pantalla enrollable

Segona ensenyança
i formació professional

Océan, une plongée insolite

Els plafons:

Oceà, una immersió inusual; Relleus submarins; Conquesta de les profunditats; Un oceà cada cop més profund; Vida per descobrir; Plàncton en tots els seus estats; Microscòpic però essencial; Oceà en perill; A la foscor del mar profund; La gent de les profunditats; Un oceà a part; Els habitants del fred; Un oceà de promeses; El calamar gegant esquivant; El retorn del celacant; El tracte misteriós.

L'exposició proposa el descobriment d'una biodiversitat insospitada, allunyada de la costa i de figures conegudes, i sensibilitza sobre les amenaces a l'oceà.

Temes tractats: biodiversitat marina, ambients extrems.

Gran xarxa desconeguda perquè té un accés difícil, l'oceà és la llar d'una vida fascinant. L'exposició ofereix un viatge al cor d'aquesta biodiversitat, lluny de la costa i de figures conegudes i sensibilitza sobre les amenaces que pesen sobre el medi ambient.

+info

interescolars.gov@andorra.ad

16 plafons de 85 x 200 cm
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

La Vall del Madriu-Perafita-Claror, Patrimoni de la Humanitat, patrimoni de tots

Els plafons: El paisatge cultural d'Andorra; El valor universal excepcional de la vall; Les activitats agrícoles i ramaderes modeladores del paisatge; L'impacte de les obres de FHA-SA i de la indústria siderúrgica a la vall; Una extensa xarxa de senders per visitar la vall; El patrimoni natural; La fauna i la fragilitat de la vall; El patrimoni de la vall en les nostres mans.

La Vall del Madriu-Perafita-Claror va ser declarada patrimoni de la humanitat per la UNESCO l'any 2004 en la categoria de béns culturals, com a paisatge cultural, que es defineix com "l'obra conjunta de l'home i la natura, que forma una unitat coherent pels seus valors estètics, històrics o culturals".

La preservació d'una vall major en la seva totalitat és un fet insòlit i l'únic cas que s'ha donat als Pirineus.

Situada al sud-est del Principat d'Andorra, ocupa una superfície de 4.247 ha. Coincideix amb la conca hidrogràfica del riu Madriu i representa prop d'un 10 % de la superfície d'Andorra.

Els seus terrenys es reparteixen entre les parròquies d'Encamp, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany.

+info

Descarregueu-vos els plafons

8 plafons de 85 x 200 cm
en pantalla enrollable

Segona ensenyança
i formació professional

Quan ens ve a veure l'Ossa, fem festa grossa!

Els plafons:

Quan ens ve a veure l'Ossa, fem festa grossa!; L'Ossa a casa nostra: una mica d'història; El ball de l'Ossa d'Encamp; Coneix els personatges; L'última Ossa d'Ordino; Les Festes de l'Os a França; Les Festes de l'Os a França; Hi ha ossos de veritat a Andorra?; Llegendes sobres les osses a Andorra.

Andorra, com a país de muntanya, ha hagut de sobreposar-se a condicions adverses: fred i neu, pendents escarpats, esllavissades, riuades i tota mena de perills que s'amagaven als boscos. A l'hivern, l'estació que solia ser la més dura de l'any, fem festa grossa per celebrar que ens hem guanyat el nostre espai en un entorn complicat. És així que van néixer les Festes de l'Ossa a diversos indrets del país.

La Festa de l'Ossa és una farsa, és a dir, una representació en forma de comèdia d'un sol acte. És una expressió cultural viva i dinàmica, un ritual que obre un espai de trobada de la comunitat. En aquests moments ens permetem parlar obertament dels esdeveniments de l'any de manera festiva, però també sarcàstica, crítica i qüestionadora.

+info

enllaç EXPO

9 plafons de 85 x 200 cm
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Nosaltres i els altres. Dels prejudicis al racisme

Els plafons:

Què és la raça? Tots som racistes? Què ens diuen la història i la ciència sobre aquest fenomen?

Aquesta exposició confronta el públic amb les seves pròpies representacions. En la cruïlla de l'antropologia, la biologia, l'economia, la sociologia i la història, i en suport dels descobriments més recents, desxifra els fenòmens de la racialització i mostra que el racisme és una construcció social.

MUSÉE
DE L'HOMME

+info

interescolars.gov@andorra.ad

10 plafons de 85 x 200 cm
en pantalla enrotllable

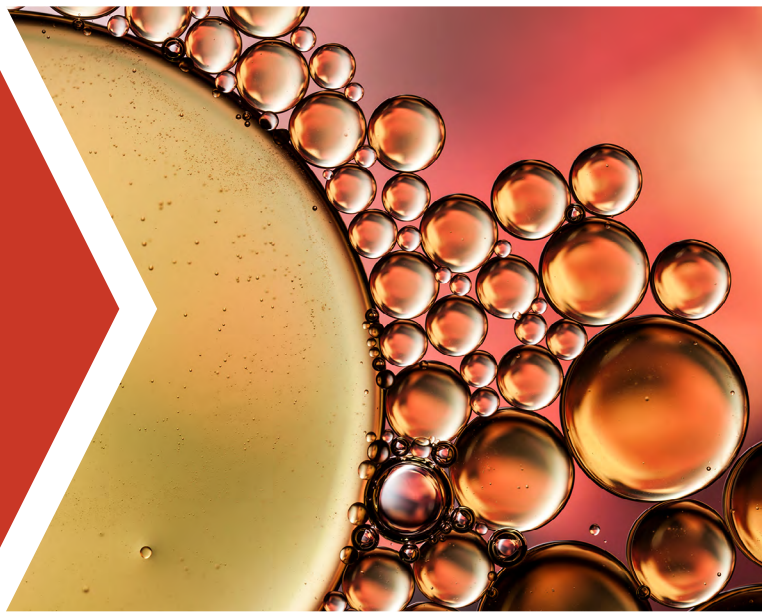
Segona ensenyança
i formació professional

Setmana de la ciència

L'11, 12, 13 i 15 de març del 2024

Curs 2023-2024

7a TROBADA
de joves científics
TALLERS

7a Trobada de joves científics

El treball de recerca o l'experiència es pot presentar en català, en espanyol, en francès o en anglès.

S'accepten quatre projectes per sistema educatiu.

Les bases estaran disponibles al mes d'octubre a l'adreça: Trobada de joves científics (educacio.ad).

El Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats i la Comissió Nacional Andorrana per a la UNESCO, en col·laboració amb els docents que participen en la XXIII Jornada de les ciències (de l'Escola Andorrana de batxillerat, el Colegio Español María Moliner, el Col·legi Sant Ermengol i el Lycée Comte de Foix), amb la voluntat de fomentar el gust per la recerca i la creativitat científica, convoquen la 7a Trobada de joves científics.

Hi pot participar un grup d'alumnes o una classe de cadascun dels tres sistemes educatius:

Sistema educatiu andorrà:

De segon curs de primer cicle de segona ensenyança a segon de batxillerat.

Sistema educatiu francès:

De 4ème a *terminale*.

Sistema educatiu espanyol:

De segon d'ESO a segon de batxillerat.

+info

interescolars.gov@andorra.ad

La química en colors

Aquests tallers es realitzen amb la voluntat de fomentar la ciència entre els joves.

Per primer i segon de segona ensenyança

Taller 1. En aquest taller experimentarem els canvis de colors que es produeixen per efecte d'alguns indicadors naturals i artificials i també per reaccions químiques en les que hi ha un canvi de color entre els reactius inicials i els productes formats.

Taller 2. El concepte de color és molt potent a química, gairebé es pot utilitzar com un sinònim de substància química (pura o no) tot i que diferents substàncies poden tenir el mateix color. El taller es fonamenta en dues idees bàsiques:

Primera. Seguint el rastre dels colors veurem les substàncies que hi ha en un sistema material determinat, com es mouen, si reaccionen,...

Segona. L'alumne s'introduirà en un concepte físic i químic concret a través d'una experiència pràctica.

Montserrat Pont (taller 1)
i Rosa Tomàs (taller 2), cate-
dràtiques de física i química
d'ensenyament secundari

50 minuts.

Llengües: català i espanyol
Taller 2: dimecres i dijous a partir de les 13.45 h.
El dijous 14 passa a una altra setmana.

Primer i segon de segona
ensenyança

La química en colors

Aquests tallers es realitzen amb la voluntat de fomentar la ciència entre els joves.

Per tercer i quart de segona ensenyança

Taller 1. En aquest taller ens dedicarem a observar algunes reaccions químiques amb efectes capriciosos, vistosos que trobem sorprenents. En concret, experimentarem els efectes de reaccions rellotge, determinades per un canvi de color.

Taller 2. Les reaccions químiques a la gota tenen molts avantatges: usen quantitats molt petites, produeixen pocs residus,... i són una tècnica senzilla d'anàlisi qualitatiu que permet saber si en una mostra tenim uns anions o cations determinats.

L'objectiu del taller és poder relacionar algunes substàncies molt habituals a química: sulfat de coure, permanganat de potassi,... amb els seus colors i el seu comportament en algunes de les seves reaccions més destacades.

Montserrat Pont (taller 1)
i Rosa Tomàs (taller 2), cate-
dràtiques de física i química
d'ensenyament secundari

50 minuts.

Llengües: català i espanyol

Taller 2: dimecres i dijous a partir de les 13.45 h.
El dijous 14 passa a una altra setmana.

Tercer i quart de segona
ensenyança

Per a reserves i informació:
interescolars@govern.ad
Telèfon: +376 743 300